

เอกสารชุดความรู้

แผนการจัดการความรู้ แผนที่ 2

องค์ความรู้: การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ

“เทคนิค/วิธีการประสานความร่วมมือองค์กรภาคีเครือข่าย

ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”

บทเรียนจากเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “พัฒนาความร่วมมือองค์กรภาคีเครือข่าย

ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”

จัดทำโดย

คณะทำงานจัดการความรู้ พก.

บทนำ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พก.) โดย คณะทำงานจัดการความรู้ แผนงานที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ ดำเนินงานตามแผนจัดการความรู้ในประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนางค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายให้เข้มแข็ง ซึ่งคณะทำงานได้กำหนดขอบเขตหัวข้อความรู้ ในสามประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง เรื่องบทบาทภาคี/เครือข่ายกับการพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรด้านคนพิการ ในระดับพื้นที่ ประเด็นที่สอง เรื่องบทบาทคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดในการ ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรและแนวทางในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมองค์กรตามแผนจังหวัด และประเด็นที่สาม เรื่องเทคนิค/วิธีการ ในการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 6 (10) กำหนดให้มีการกำหนดมาตรฐาน ให้การรับรอง หรือ เพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ซึ่ง พก.ในฐานะ หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับ ทุกภาคส่วน รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุน การสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรคนพิการและเครือข่าย เพื่อให้สามารถ ขับเคลื่อนงานด้านคนพิการให้เกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ในระยะที่ผ่านมา พก. ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมศักยภาพและ ความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายมี การดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน ซึ่งขณะนี้มีองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายได้รับการรับรองมาตรฐานแล้วจำนวน ทั้งสิ้น 104 องค์กร ภายใต้ผลงานที่ปรากฏ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนให้องค์กรและหน่วยงานประสบความสำเร็จได้ นั้น คือ การนำปรัชญาของความร่วมมือมาใช้อย่างมีส่วนร่วม การให้เกียรติเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยอมรับใน ความแตกต่าง ไม่ละเมิดสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้องค์กรและเครือข่ายด้านคนพิการในระดับพื้นที่มีความ เข้มแข็งและประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

มิถุนายน 2556

คณะทำงานจัดการความรู้ KM

บทบาทภาคี/เครือข่าย กับการพัฒนาความเข้มแข็ง องค์กรด้านคนพิการในระดับพื้นที่

เครือข่าย คือ กลุ่มของบุคคล หรือ องค์กรที่สมัครใจ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างที่คนหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระ

ประเด็นสำคัญในการทำงานแบบเครือข่าย คือ

- หลักการของการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือ
- ระดับของความร่วมมือ
- รูปแบบการรวมตัวของเครือข่าย
- แนวทางการจัดการแบบเครือข่าย
- ขั้นตอนของกระบวนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กร/หน่วยงาน

หลักการของการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือ

1. ทุกฝ่ายมีเกียรติ/ศักดิ์ศรี/สิทธิ/โอกาสที่เท่าเทียมกัน
2. เป็นการทำงานแนวราบ ไม่มีการสั่งการจากฝ่ายใด
3. เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านการทำงานร่วมกัน

ระดับของความร่วมมือ

ต่ำ	เครือข่าย (Networking)	มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลตามอัธยาศัย เป็นแหล่งข้อมูล ใช้เวลาและความไว้วางใจกันในระดับน้อย
	ประสานงาน (Coordination)	มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลจัดกิจกรรมตามเป้าหมายร่วมกัน มีกิจกรรมที่ต้องประสานตกลงกัน มีข้อจำกัดในการทำงานและบริการไม่ซ้ำซ้อน
	ความร่วมมือ (Cooperation)	แลกเปลี่ยนข้อมูล ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ต้องใช้เวลาและมีความไว้วางใจกันมาก
สูง	ทำงานร่วมกัน (Collaboration)	ทำทุกอย่างตามทุกข้อ แต่มีการสร้างศักยภาพผู้ทำงานสองฝ่ายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีระบบบริหารที่ต้องพึ่งพากันเพื่อให้งานสำเร็จ มีการใช้ทรัพยากรและมีเงื่อนไขผูกพันต่อกันทั้งสองฝ่าย

รูปแบบการรวมตัวของเครือข่าย

1. รวมกลุ่มสนใจ (Community of Practice)
2. รวมกลุ่มหน่วยงาน (Networked Organization)
3. รวมกลุ่มทางอินเทอร์เน็ตไม่เห็นตัวกัน (Virtual Community)

ลักษณะของกระบวนการทำงานเครือข่าย

- ❖ เครือข่ายที่เกิดจากผู้ผลิตกับลูกค้า
- ❖ มีการสื่อสารสองทาง
- ❖ เครือข่ายมีการบริหารจัดการเป็นอิสระของตนเอง
- ❖ ผู้ร่วมงาน กลุ่มสนใจและเครือข่ายมีเป้าหมายร่วม
- ❖ เครือข่ายมีเกิดขึ้นแล้วเลิกไป
- ❖ การติดต่อเครือข่ายมีกฎกติกา มารยาทที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน
- ❖ เครือข่ายขนาดใหญ่จะทำให้ยังยืนต้องมีความเป็นเจ้าของ มีข้อผูกพัน และได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า

แนวทางการจัดการแบบเครือข่าย

1. การแสวงหาจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Purpose)
2. การกำหนดความเชื่อพื้นฐานร่วมกัน (Principle)
3. การกำหนดความสามารถที่ต้องมีร่วมกัน (Capability)
4. การกำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายและความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน
ความรับผิดชอบต่อกัน (Concept)
5. การกำหนดกฎระเบียบที่ยึดโยงความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน (Structure)
6. การกำหนดโครงการ กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน (Practice)

ขั้นตอนของกระบวนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ

1. ทำให้รู้สึกถึงความเร่งด่วนที่ต้องมีเครือข่าย ประเมินสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งให้เห็นวิกฤตและโอกาสทางเลือกของความสำเร็จ
2. ก่อรูปกลุ่มแกนนำเครือข่ายความร่วมมือรวมตัวกันของคนและกลุ่มที่มีพลังพอที่จะขับเคลื่อน ความร่วมมือทำกิจกรรมร่วมกันของแกนนำในลักษณะทีม
3. สร้างจินตภาพ/วิสัยทัศน์ความร่วมมือ กำหนดกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จ
4. แผ่ขยายการรับรู้และยอมรับในวิสัยทัศน์ใหม่ ใช้ทุกช่องทางในการสื่อวิสัยทัศน์ใหม่และกลยุทธ์กลุ่มแกนนำทำเป็นตัวอย่าง
5. ขับเคลื่อนการกระทำระหว่างหน่วยงาน ลดอุปสรรค เปลี่ยนระบบและโครงสร้างที่บั่นทอนการเปลี่ยนแปลงส่งเสริม “ความคิดใหม่ การกระทำใหม่ที่ดี”
6. ชื่นชมความสำเร็จที่เล็กละน้อย กำหนดและชื่นชมการปรับปรุงผลงาน ที่เริ่มเกิดขึ้น ชื่นชมสรรเสริญคนที่ปรับปรุงตนเองสร้างกระแสความเชื่อในความสำเร็จแม้จะเป็นเรื่องเล็ก
7. ผนึกกำลังผลความสำเร็จก่อตัวเป็นคลื่นของการเปลี่ยนแปลง เมื่อความคิดเริ่มเคลื่อนเปลี่ยน รีบ ปรับ ระบบ โครงสร้าง และนโยบายให้ ค ล อ ย ตาม ต อ ก ย៉ า ความ เชื่อ มั่น ด้วย โครงการใหม่ และแกนนำการเปลี่ยนแปลงหน้าใหม่
8. ปลูกฝังแนวทางการทำงานแบบเครือข่ายให้เป็นวัฒนธรรม ผลงานที่ดีมาจากความร่วมมือและการยึดจุดมุ่งหมายร่วมกัน ผนวกกับการมีภาวะผู้นำที่ดีและการจัดการที่ดี เชื่อมโยงให้เห็นว่าพฤติกรรมความร่วมมือ

ระหว่างหน่วยงาน นำไปสู่ความสำเร็จของวัตถุประสงค์ ร่วมกันคิดค้นกลไกและหนทางที่พัฒนาภาวะผู้นำ และการสร้างผู้นำเครือข่ายความร่วมมือรุ่นใหม่

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กร/หน่วยงาน

1. ค้นหาความร่วมมือจากทุกองค์กร/หน่วยงานในพื้นที่ : ผู้มีอิทธิพลทางความคิด/นักการเมืองท้องถิ่น/ผู้นำศาสนา/ผู้นำองค์กร ฯลฯ
2. หาความร่วมมือจากหน่วยเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องเช่น องค์กรสาธารณะประโยชน์ อาสาสมัคร หน่วยเอกชน มูลนิธิ จัดกิจกรรมร่วมกัน
3. ค้นหาประเด็นเนื้องานที่เป็นที่สนใจขององค์กรและหน่วยงาน
4. จัดกิจกรรมที่เน้นการร่วมมือ
5. พัฒนาทีมงานให้มีทักษะ+ความรู้ใหม่
6. มีการเชื่อมโยงการทำงาน
7. มีทิศทางและเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน
8. ค้นหาแหล่งสนับสนุนทรัพยากร

ประโยชน์ของเครือข่ายความร่วมมือ

1. ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้เร็ว (แม้ว่าปัญหาจะซับซ้อนหรือไม่แน่นอน)
2. สร้างทุนทางสังคมให้แก่หน่วยงานและประเทศ
3. มีแหล่งข้อมูลเพิ่มมากขึ้น
4. มีแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากขึ้น
5. ทำให้ทำงานได้ยืดหยุ่นอาศัยความชำนาญหลายฝ่ายช่วยเสนอ
6. ทำให้ได้ความรู้ที่ลึกซึ้งซึ่งมาจากผู้เชี่ยวชาญงานนั้นโดยตรง

ตัวอย่างการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร/หน่วยงาน

ความร่วมมือระหว่าง พก. กับ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

- ดำเนินการไปแล้ว 16 จังหวัด (อบจ.อุบลราชธานี , อบจ.พะเยา , อบจ.ราชบุรี , อบจ.ภูเก็ต , อบจ.กระบี่ , อบจ.สุราษฎร์ธานี , อบจ.กำแพงเพชร , อบจ.นครพนม , อบจ.กาฬสินธุ์ , อบจ.ขอนแก่น , และ อบจ.นครสวรรค์ , อบจ.ชลบุรี , อบจ.หนองคาย , อบจ.น่าน , อบจ.สุรินทร์ และ อบจ.นครราชสีมา)

วัตถุประสงค์

เพื่อที่จะดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ด้านคนพิการในระดับพื้นที่

เจตนารมณ์ร่วม

- ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการจัดตั้งศูนย์/หน่วย/ฝ่ายด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการองค์กรบริหารส่วนจังหวัด
- จัดทำข้อบัญญัติ ข้อกำหนดระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด

- ร่วมสมทบงบประมาณในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายในจังหวัด
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- ประสานและบูรณาการความร่วมมือกับ พก. เพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งในเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

แนวทางที่ พก. สนับสนุนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กร

1. พัฒนาองค์กรด้านคนพิการเข้าสู่มาตรฐาน
 - สนับสนุนองค์ความรู้
 - เตรียมความพร้อมสู่มาตรฐาน
 - ระบบพี่เลี้ยง
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรที่มีมาตรฐาน
 - 2.1 ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขอรับการช่วยเหลือ / สนับสนุน
 - คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
 - ได้รับการเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง
 - 2.2 ส่งเสริมศักยภาพองค์กรมาตรฐานให้มีความเข้มแข็งแบบบูรณาการ
 - อบรมเสริมสร้างความเข้มแข็งแบบบูรณาการ
 - อุดหนุนงบประมาณดำเนินโครงการ/กิจกรรม
 - แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลงาน/นวัตกรรม
 - 2.3 หน่วยบริการในพื้นที่ ของ พก.
 - จัดบริการล่ามภาษามือ
 - * สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย
 - * กลุ่มสมาชิกรูหูหนวกภาคเหนือ
 - * สมาคมคนพิการจังหวัดนครพนม
 - จัดบริการผู้ช่วยคนพิการ (PA)
 - * ศูนย์ IL นนทบุรี
 - * ศูนย์ IL ชลบุรี

**แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการ
ภายใต้โครงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กร
ด้านคนพิการและเครือข่ายจังหวัด**

บทบาทของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด

ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด พ.ศ. 2554 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2554 และคำสั่ง ที่ 7/2554 กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดทุกจังหวัดให้มีองค์ประกอบกรรมการฯ และผู้ช่วยเลขานุการรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 23 คน มีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 6 คน ได้แก่ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด แรงงานจังหวัด จัดหางานจังหวัด ประกันสังคมจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด และโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด อนุกรรมการจากส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้แทนนายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทยประจำจังหวัด จำนวน 1 คน และประธานสันนิบาตเทศบาลจังหวัด จำนวน 1 คน อนุกรรมการจากภาคเอกชน จำนวน 2 คน ได้แก่ ประธานสภาหอการค้าจังหวัด และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด อนุกรรมการจากองค์กรคนพิการ จำนวนไม่เกิน 7 คน ซึ่งนายกสมาคมหรือประธานกรรมการบริหารองค์กรคนพิการ ซึ่งเป็นสมาชิกหรือสาขาขององค์กรคนพิการแต่ละประเภทในจังหวัด องค์กรละหนึ่งคน ตามบัญชีรายชื่อที่องค์กรแต่ละประเภทได้รับรองไว้ที่พก. โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน 2 คน เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ใน พมจ. จำนวน 1 คน และผู้แทนองค์กรคนพิการ จำนวน 1 คน

อำนาจหน้าที่

1. ประกาศกำหนดแผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด ยุทธศาสตร์โครงการการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยบูรณาการเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด หรือ แผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ
2. ประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวกับคนพิการ กับทุกภาคส่วน สนับสนุนหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับคนพิการ ประสานทรัพยากร ตลอดจนระดมทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด
3. พิจารณากลั่นกรองและให้ความเห็นเกี่ยวกับแผนงานโครงการและการขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพของคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ และกำกับ ติดตามแผนงาน โครงการการกู้ยืมเงินของคนพิการในจังหวัด
4. ตรวจสอบสิทธิและสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ
5. เสนอแผนงาน โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด เพื่อให้คณะกรรมการบริหารกองทุน หรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบ อนุมัติ รายการค่าใช้จ่าย และรายการการเงิน
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการในจังหวัด
7. แต่งตั้งคณะทำงาน หรืออนุกรรมการตามความเหมาะสม

8. ติดตามงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในพื้นที่ และการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรคนพิการ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 26 วรรค 2 กำหนดให้คณะกรรมการบริหารกองทุนสามารถมอบหมายให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงิน และรายการค่าใช้จ่ายแทนกันได้

จากการประเมินผลการดำเนินงานอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดพบว่า คุณสมบัติและการได้มาของคณะกรรมการฯ ในส่วนที่เป็นคนพิการ มักมาจากสองส่วน คือ การยอมรับจากสังคมและการรับรองจากสมาคมหลักบางจังหวัดเป็นตัวแทนที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น บางจังหวัดเป็นตัวแทนที่รู้เรื่องดีต่อส่วนกลาง การเป็นตัวแทนมักเกี่ยวข้องกับการอยู่ใกล้ - ไกล ฐานข้อมูลส่วนกลางและชุมชน การมีทัศนคติในการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ควรมีความสามารถการประสานงานกับการผลักดันองค์กรเข้มแข็ง ทั้งนี้สอดคล้องกับภาวะผู้นำของอนุกรรมการฯ ด้วย จากการดำเนินงานของอนุกรรมการฯ ที่ผ่านมามีการจัดประชุมปีละ 4 ครั้ง ส่วนใหญ่พิจารณาเงินกู้ และงานวันคนพิการสากล คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนหน่วยงานบางแห่งจะหมุนเวียนเปลี่ยนไป แต่จะมีตัวแทนใกล้ชิดร่วมกับหน่วยงานจังหวัด (พมจ.) การผลักดันงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นๆ ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามแผนงาน โครงการหน่วยงานอื่นๆ การเปลี่ยนแปลงผู้แทนอนุกรรมการ และผู้รับผิดชอบของ พมจ.

ในการทำงานเป็นเครือข่ายก็ควรต้องเคารพธรรมชาติของเครือข่ายและผนึกกำลังกัน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน หลังจากทีประเมินเรื่องของเครือข่ายแล้ว พบว่าจุดแข็ง คือ เป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับ จุดอ่อน คือ เชิงปฏิบัติการให้เป็นรูปธรรม ต้องเพิ่มเติมงบประมาณในบางเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ต่องานคนพิการ ทั้งหมดนี้ คือ องค์ประกอบที่มาร่วมกันทั้ง 4 ส่วน ทั้งคนพิการ หน่วยงาน ภาวศเครือข่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมด้วยช่วยกันจึงจะประสบผลสำเร็จ

แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมองค์กรตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต

คนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555 – 2559

สาระสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4

วิสัยทัศน์ คนพิการดำรงชีวิตอิสระร่วมกับทุกคนในสังคมอย่างมีความสุข สามารถเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน

พันธกิจ

1. สร้างสังคมบูรณาการเพื่อคนพิการและทุกคนในสังคม
2. เสริมพลังคนพิการให้เข้าถึงระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมการขับเคลื่อนองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
4. สร้างสังคมให้มีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ

ยุทธศาสตร์ของแผนฯ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ

แนวทาง/มาตรการ

- จัดบริการเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายและตอบสนองความจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภท
- เฝ้าระวังและป้องกันการแสวงหาประโยชน์ การใช้ความรุนแรง และการล่วงละเมิดต่อคนพิการ
- พัฒนา ปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย กลไก และวิธีปฏิบัติเพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ และขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ
- สร้างหลักประกันให้คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
- รณรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมทุกภาคส่วนสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิคนพิการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

แนวทาง/มาตรการ

- คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ และการคมนาคมขนส่ง
- คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ และเครื่องช่วยความพิการ รวมถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน
- คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารบริการโทรคมนาคม รวมถึงเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร
- ส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนและการฝึกอบรม เกี่ยวกับการสร้างและปรับสภาพแวดล้อมเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ของคนพิการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างเสริมพลังอำนาจให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ

แนวทาง/มาตรการ

- คนพิการให้เข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขอย่างสอดคล้องและเพียงพอกับความจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

- พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของคนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต
- พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรกแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และผู้เกี่ยวข้อง
- คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีความมั่นคงและก้าวหน้าด้านอาชีพหรือการทำงาน
- คนพิการเข้าถึงสิทธิ เสรีภาพในการเดินทางท่องเที่ยวและนันทนาการ
- คนพิการมีความถึงพร้อมในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ
- ปรับปรุงกลไกด้านการเงิน การคลังและงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพ
- จัดตั้งและสนับสนุนดำเนินงานสถาบันเพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- พัฒนาผลงานทางวิชาการ งานวิจัยทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อกำหนดนโยบายของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย

แนวทาง/มาตรการ

- องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในทุกๆระดับ
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสมทบงบประมาณเพื่อสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพแก่องค์กรด้านคนพิการ
- มีการรวมตัว จัดตั้ง และสร้างความเข้มแข็ง ขององค์กรด้านคนพิการ
- องค์กรด้านคนพิการมีบทบาทในระดับนานาชาติ
- สนับสนุนทรัพยากรและวิชาการ แก่ องค์กรด้านคนพิการอย่างมีมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ

แนวทาง/มาตรการ

- สร้างความเข้าใจ และตระหนักรู้เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการสร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์
- จัดกิจกรรมเพื่อให้คนพิการสามารถแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่
- ปรับเปลี่ยนแนวคิดจากสังคมเวทนานิยมเป็นสังคมฐานสิทธิคนพิการ
- บรรลุความรู้เรื่องความพิการและคนพิการในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ
- จัดตั้งและสนับสนุนสถาบันการสื่อสารสังคมเพื่อสื่อสารสาธารณะเรื่องคนพิการ

การบูรณาการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อประสานความร่วมมือด้านคนพิการระหว่าง พก. กับ อบจ.
- เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมศักยภาพ การคุ้มครองสิทธิ และการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ และการขับเคลื่อนเชิงนโยบายด้านคนพิการในระดับท้องถิ่น

ประเด็นความร่วมมือระหว่าง พก. กับ อบจ.

1. ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการจัดตั้งศูนย์/หน่วย/ฝ่ายด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. ส่งเสริมศักยภาพ การคุ้มครองสิทธิคนพิการ
3. ดำเนินการจัดทำข้อบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศ เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายในจังหวัด
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
6. ร่วมสมทบงบประมาณในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

● อบจ. ที่ MOU กับ พก. ชลบุรี ราชบุรี ขอนแก่น สุรินทร์ อุบลราชธานี มุกดาหาร นครพนม หนองคาย กาฬสินธุ์ นครราชสีมา น่าน นครสวรรค์ กำแพงเพชร ภูเก็ต กระบี่ สุราษฎร์ธานี พะเยา

การขยายพื้นที่ดำเนินการ

ในปีงบประมาณ 2556 จะดำเนินการขยายพื้นที่อีกจำนวน 26 จังหวัด เพื่อดำเนินการ ดังนี้

1. สำรวจ ค้นหา จัดทำฐานข้อมูลคนพิการที่เป็นปัจจุบัน
2. จัดทำแผนงาน โครงการที่เอื้อต่อคนพิการ
3. สนับสนุน ผลักดัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเพื่อคนพิการ
4. ติดตาม ประเมินผล โครงการที่เกี่ยวข้อง
5. การคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิคนพิการ

นิยามของคำว่าเครือข่าย คือ NETWORKING

N	=	Natural หมายถึง ธรรมชาติ คือ กลุ่มที่รวมตัวกันมามีปรัชญาความเชื่อมากกว่าตัววัตถุประสงค์ขององค์กร
E	=	Empowerment หมายถึง การรวมตัวหรือการผนึกการทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน รับประโยชน์ร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้
T	=	Timing หมายถึง เวลาที่เหมาะสมสำหรับการรวมตัว
W	=	Workable หมายถึง มีความสามารถที่ทำงานได้
O	=	Organizing หมายถึง มีระบบการจัดการ คือ รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดและมีความเชื่อมโยงสามารถให้คนอื่นทำงานต่อได้
R	=	Reality หมายถึง การทำงานให้สอดคล้องกับพื้นที่ สอดคล้องกับสถานการณ์
K	=	Kindly หมายถึง การทำงานด้วยใจ

“เทคนิค/วิธีการ ในการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงาน”

บทเรียนจากเวทีอภิปรายเรื่อง “พัฒนาความร่วมมือองค์กรภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”

โดย

1. นางสาวนิลวรรณ ปิติพัทธ์ ประธานชมรมคนหูหนวกจังหวัดนครพนม
2. นายสุภัสนิมิต เลิศพัฒน์นันท์ ประธานศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการจังหวัดลำปาง
3. นายธนีสร ณ มณี กรรมการกลุ่มสมาชิกคนหูหนวกภาคใต้
4. นางสโรทร ม่วงเกลี้ยง นักวิชาการอิสระ ผู้ดำเนินการอภิปราย

เครือข่าย (Network) คือ รูปแบบทางสังคมที่เป็นโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กร เพื่อแลกเปลี่ยนการสร้างความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการร่วมกันทำงานโดยมีฐานะเท่าเทียมกันกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีการจัดรูปหรือจัดระเบียบโครงสร้างที่คนหรือองค์กร สมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระ ในความหมายนี้สาระสำคัญคือความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันและการเป็นสมาชิกเครือข่ายไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กร

การสร้างเครือข่าย หมายถึง การทำให้มีการติดต่อและการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการ ร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ การสร้างเครือข่ายควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่ายมี ความสัมพันธ์กันที่เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าแบบพึ่งพิง นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้าง ระบบติดต่อเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียว เช่นการถ่ายทอดข่าวสารทางสื่อสารมวลชน การส่งนิตยสารจดหมายข่าว ให้กับสมาชิก เหล่านี้ไม่ใช่เครือข่าย เครื่องมือของการสื่อสารมวลชนอาจนำมาใช้ในเครือข่ายได้ แต่การใช้เครื่องมือ เหล่านี้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการสร้างเครือข่าย

ประเด็นที่ 1 : “การทำงานแบบบูรณาการ”

ผู้อภิปรายคนหนึ่ง โดย นายธนีสร ณ มณี กรรมการกลุ่มสมาชิกคนหูหนวกภาคใต้

การทำงานแบบบูรณาการ คือ การทำงานร่วมกันของเครือข่ายในลักษณะช่วยกันผลักดันและขับเคลื่อนงาน ทั้งหมดไปพร้อมกัน ต้องการความร่วมมือกัน

ตัวอย่าง จังหวัดสงขลามีปรากฏการณ์สำคัญ คือ การร่วมกันขับเคลื่อนวาระพลเมือง “สงขลาพอเพียง”ที่มีการ ทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาการ และภาคประชาสังคม ภายใต้บันทึกความร่วมมือ ของ 12 องค์กร มีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากการขับเคลื่อนงานของภาครัฐและท้องถิ่นซึ่งต่างก็มีอำนาจหน้าที่ตาม กฎหมาย มีสายการบังคับบัญชา มีภารกิจของหน่วยงานที่คอยกำกับ และมีระบบงบประมาณที่มาสสนับสนุน แตกต่าง การการขับเคลื่อนวาระพลเมืองที่ต้องการการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนนำจุดแข็งของแต่ละส่วนมาผสาน

ประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนงานให้มากที่สุดเพราะจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดนำร่องในงานคนพิการ คือ การนำคนพิการทุกประเภทความพิการทั้ง 7 ประเภทความพิการเข้าไปมีส่วนร่วมในกลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อให้บูรณาการร่วมกันและร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลในจังหวัดอย่างละเอียด เริ่มต้นนำร่อง 1 อำเภอ เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บฐานข้อมูลที่ต้องการและละเอียดครบถ้วน เพื่อรู้สถานการณ์ ความต้องการของคนพิการในพื้นที่ และคณะทำงานคนพิการทุกประเภททั้ง 7 ประเภท ในจังหวัดสงขลาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด และสามารถจัดสวัสดิการให้กับคนพิการตรงกับความต้องการของคนพิการและเกิดประโยชน์กับคนพิการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดสงขลาให้ดีขึ้น และคณะทำงานคนพิการสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ได้ดีและได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนงานของคณะอนุกรรมการจังหวัด ให้ดำเนินไปได้อย่างมีระบบช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ แบ่งงานกันทำ เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมและมีการสรุปผลงานประจำปี มีการจัดงานนำเสนอผลงานและเชิญทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรในจังหวัดได้ศึกษาดูงานและสามารถนำไปต่อยอดความรู้ และคณะทำงานคนพิการสามารถสร้างผลงานออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 2 : “การทำงานที่ต้องผ่านความยากลำบากก่อนที่จะประสบความสำเร็จ”

ผู้อภิปรายคนที่สอง โดย นางสาวนิลวรรณ ปิติพัทธ์ ประธานชมรมคนหูหนวกจังหวัดนครพนม

ความสำเร็จขององค์กรเครือข่ายต้องใช้เวลา การบ่มเพาะความสัมพันธ์ ความศรัทธาและความไว้วางใจ เชื่อใจ ตลอดจนการสร้างกรอบทางความคิด เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กร ต้องเข้าใจว่าองค์กรเครือข่ายมีหน้าที่ทำอะไร ทำงานให้กับใคร ผู้นำต้องเข้าใจบทบาทว่าทำอะไร ทำให้ใคร ในการไปช่วยให้เครือข่ายพัฒนา หน่วยงานภาครัฐต้องรู้จักชมรมด้วยต้องพิจารณาสนับสนุนและพัฒนาเครือข่ายได้หรือไม่ โดยเฉพาะองค์กรคนพิการทางการได้ยิน เป็นองค์กรคนหูหนวกจำเป็นต้องมีล่าม/เจ้าหน้าที่ในการสื่อสารหรือทำความร่วมมือด้วย ผู้ประสานงานต้องมีประสบการณ์/ความรู้ ช่วยสนับสนุนทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ เข้าใจบทบาทการประสานงานองค์กรคนพิการและเครือข่ายจะได้รับการพัฒนา มีการบริหารงานที่ตรงไปตรงมา เจ้าหน้าที่ต้องมีการพัฒนาการทำงาน มีความรู้ ได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดได้ องค์กรต้องมีความพร้อม มีบทบาท พัฒนาองค์กรเสมอ คนในองค์กรต้องมีความสามัคคีกัน คนพิการในชมรมทุกความพิการต้องพูดคุยประชุมกันบ่อยๆ เชิญที่ปรึกษาเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนทำกิจกรรมต่อเนื่องให้เห็นผลงาน หน่วยงานอื่นๆ จะให้ความช่วยเหลือและประสานงานอย่างต่อเนื่อง ผู้นำต้องมีความรู้ ควบรู้อะไรบ้าง เนื่องจากการประสานงานต้องทำทั้งภาครัฐและเอกชน รู้ความต้องการคนพิการ ต้องทำกิจกรรมอะไร สื่อสารง่าย ๆ เช่น คนพิการทางการเห็น คนพิการทางการได้ยิน มีความต้องการต่างกัน จะสามารถคุยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ อย่างไรก็ตาม คนพิการในองค์กรควรต้องประสานพูดคุยกันก่อน องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครพนม สนับสนุนงบประมาณ คณะกรรมการทุกความพิการต้องปรึกษาหารือให้มีทิศทางเดียวกันก่อนขอสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนาองค์กรในจังหวัด ตัวอย่าง จังหวัดนครพนมมีพื้นที่ มีสถานที่เอื้อต่อการรวมองค์กรคนพิการทุกประเภทความพิการอยู่ร่วมกัน สามารถประชุมกันได้ตลอดเทคนิคการทำงาน คณะกรรมการแต่ละประเภทความพิการต้องมาพูดคุยกันก่อนและจัดทำแผนงาน/โครงการ การประสานขอความร่วมมือระดับตำบล อำเภอ จังหวัด พยายามบริหารจัดการให้ดีขึ้นอย่างการบูรณาการงานจังหวัดนครพนมที่ประสบความสำเร็จ เช่น สถานที่ดีสำหรับ คนพิการทั้ง 7 ประเภทความพิการ ทำงานร่วมกัน หลายๆ ความพิการ กลไกทำงานข้ามประเภทความพิการ ได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ช่วยให้เกิดการรวมกลุ่ม เกิดทรัพยากรที่เป็นรูปธรรม เป็นสัญลักษณ์การทำงานร่วมกันในพื้นที่

ประเด็นที่ 3 “ศิลปะการประสานงาน”

ผู้อภิปรายคนที่สาม โดย นายสุภัสนิมิต เลิศพัฒนพันธ์ ประธานศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ
จังหวัดลำปาง

ความสำเร็จในการประสานงานกับหน่วยงานและความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนในการทำงาน เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยความน่าเชื่อถือ ความจริงใจ ความสุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตน ความอดทนอดกลั้น ความทุ่มเทเสียสละ ความยิ้มแย้มแจ่มใสในการประสานความร่วมมือกับบุคคลอื่น องค์กรอื่น การประสานความร่วมมือที่ดีส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของงานมากขึ้น และยังสร้างความกลมเกลียว ความเข้าใจอันดี ความสามัคคีขององค์กรภาคีเครือข่ายที่มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม สร้างความสำนึกรับผิดชอบร่วมกัน รวมถึงการเข้าใจข้อเท็จจริง ข้อจำกัด อุปสรรคและปัญหาาร่วมกัน นำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และช่องทางที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกันต่อไป

ปัจจัยความสำเร็จในการประสานความร่วมมือภาคีเครือข่ายเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงาน

1. ปัจจัยภายใน (องค์กร / หน่วยงาน)

สวย : หมายถึง ภาพลักษณ์ดี

รวย : หมายถึง ทรัพยากร ,ภาคีเครือข่าย

เก่ง : หมายถึง รู้จักประสาน ,ทำงานเป็น ,รู้จักบทบาทหน้าที่

เด่นดัง : หมายถึง ชื่อเสียงดี ,เป็นที่รู้จัก ,ได้รับการยอมรับ

ซื่อสัตย์ : หมายถึง โปร่งใส ตรวจสอบได้

มีใจรัก : หมายถึง รักในงานที่ทำ มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละ

2. ปัจจัยภายนอก (องค์กร / หน่วยงานร่วม)

ความร่วมมือ ระเบียบ นโยบายขององค์กร ความใส่ใจวิสัยทัศน์ของผู้บริหารองค์กร

3. ปัจจัยหนุนเสริม

มีโครงสร้าง แผนงานชัดเจน สภาพแวดล้อมทางสังคม

หลักการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

1. หลักการประสานงาน (Coordination)

การจัดระเบียบการทำงานเพื่อให้ทุกฝ่ายปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้งานหรือกิจกรรมดำเนินไปอย่างราบรื่นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นโยบายและแผนงาน

2. หลักความร่วมมือ (Cooperation)

ความเต็มใจของบุคคลแต่ละฝ่ายในการทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อบรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน หรืออาจเป็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็น “เจ้าภาพหรือเจ้าของ” งานแล้วดึงฝ่ายหนึ่งหรือหลายฝ่ายเข้าร่วมด้วยความสมัครใจเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้นๆ

3. หลักการทำงานร่วมกัน (Collaboration)

การที่องค์กรตั้งแต่สององค์กรมาทำงานร่วมกัน มีการประสานร่วมมือกันทำงานและรับรู้ที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอย่างเสมอภาค รวมทั้งเข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและทุกฝ่ายก็เกิดความพอใจกับการทำงานนั้น

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของงาน และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย ซึ่งจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุด

เทคนิควิธีการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

1. มีความพร้อมทั้งบุคคลากร ข้อมูล เอกสาร
2. มีวาทศิลป์ในการสื่อสารใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องเหมาะสม
3. เลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมกับบุคคล / องค์กร
4. มีบุคลิกภาพดี สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนด้วยความจริงใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส
5. มีความรับผิดชอบสูง ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
6. มุ่งมั่น ตั้งใจ ทุ่มเท เสียสละ อุทิศเวลาให้กับงาน
7. มีจิตอาสา มีจิตมุ่งบริการ
8. ต้องมองให้กว้าง มองข้างหน้า มุ่งผลประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นหลัก
9. งดเว้นการให้ร้ายนินทาผู้อื่น โดยให้คำสรรเสริญหรือคำชมเชยเมื่อทำความดี
10. ยินดีรับฟังคำติชม คำแนะนำ ความคิดเห็นของคนอื่นแม้ไม่เห็นด้วยก็ตาม

เทคนิคการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

1. ศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานของหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องกัน
2. รับทราบปัญหา อุปสรรค จุดอ่อนจุดแข็งของหน่วยงาน/องค์กรที่ทำงานร่วมกัน
3. สร้างความคุ้นเคยกับหัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้บริหารองค์กร มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

4. เมื่อเกิดเหตุการณ์เข้าใจผิด หรือข้อผิดพลาด ให้รีบค้นหาสาเหตุและร่วมกันช่วยกันแก้ไขเหตุการณ์นั้นทันที
อย่าปล่อยให้มันเป็นปมค้างคาใจ

5. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อสร้างความรับรู้และเข้าใจตรงกัน

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย

- มีเป้าหมายร่วมกันชัดเจน
- มีระบบบริหารจัดการที่ดี
- มีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- มีการไหลเวียนข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง
- มีนวัตกรรมที่เกิดจากการทำงานเครือข่าย
- มีการสรุปบทเรียนร่วมกัน

**“การขับเคลื่อนงานพัฒนาองค์กรด้านคนพิการภายใต้แผนส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด”**
(กรณีศึกษา 4 จังหวัด : จังหวัดลำปาง นครศรีธรรมราช นครพนม และนนทบุรี)

โครงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายจังหวัด

แนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ภายใต้โครงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายจังหวัด

1. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายในการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555 – 2559 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย

2. พื้นที่ดำเนินการ

จังหวัดที่มีความพร้อมและมีองค์กรด้านคนพิการที่ผ่านการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ ภาคละ 1 จังหวัด โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ดำเนินการใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดลำปาง จังหวัดนครพนม และจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ระยะเวลาดำเนินการ

ภายในไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ (ตั้งแต่เดือนมีนาคม – เดือนมิถุนายน 2556)

4. ผู้รับผิดชอบโครงการ

เครือข่ายองค์กรด้านคนพิการในพื้นที่เป้าหมายที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน และพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด โดยมีการดำเนินโครงการในลักษณะคณะทำงาน

5. งบประมาณดำเนินการ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ สนับสนุนงบประมาณ โดยโอนงบประมาณ (งบเงินอุดหนุน : เงินอุดหนุนสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน) ให้จังหวัดได้ดำเนินการ ดังนี้

5.1 สนับสนุนองค์กรด้านคนพิการในการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการของจังหวัด องค์กรละ 30,000 บาท จำแนกเป็น

- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม จำนวน 25,000 บาท (รายการค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่กรมบัญชีกลางกำหนด)

- ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและสื่อประชาสัมพันธ์ จำนวน 5,000 บาท

5.2 สนับสนุนงบประมาณสำหรับ พมจ. เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ การประชุมคณะทำงาน การติดตามผลการดำเนินงาน จังหวัดละ 10,000 บาท

6. แนวทางการดำเนินงาน

6.1 แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นประธานคณะทำงาน และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่รับผิดชอบเป็นคณะทำงานและเลขานุการ

6.2 จัดทำโครงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายจังหวัดในวงเงินที่ได้รับการสนับสนุน (วงเงินตามจำนวนองค์กรมาตรฐาน) ภายใต้โครงการบูรณาการฯ แต่ละองค์กรจะเป็นเจ้าภาพหลัก 1 โครงการย่อย (วงเงิน 30,000 บาท)

6.3 ติดตามผลการดำเนินงานโครงการ โดยคณะทำงานฯ

6.4 รายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ และรวบรวมสรุปผลการดำเนินงานพร้อมจัดทำ Roll-up ผลงานองค์กรในโครงการแยกแต่ละโครงการย่อย

กรณีศึกษาที่ 1 : การพัฒนาองค์กรด้านคนพิการภายใต้แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดลำปาง โดย นางสาวอุบลวรรณ ศรีอำพร ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางมีองค์กรด้านคนพิการที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 4 องค์กร ได้แก่ สมาคมคนตาบอดเมืองลำปาง สมาคมส่งเสริมอาชีพคนตาบอดและผู้ด้อยโอกาสจังหวัดลำปาง ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดลำปาง และชมรมคนพิการอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ซึ่งการขับเคลื่อนองค์กรคนพิการจังหวัดลำปาง มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นเครือข่ายที่สำคัญในการดำเนินงานแผนจังหวัดที่มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมศักยภาพความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย กิจกรรมสำคัญได้แก่ การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มคนพิการระดับตำบล 1 กลุ่ม หรือระดับอำเภอที่ต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปี เป็นโครงการขยายเครือข่ายคนพิการระดับอำเภอของจังหวัดลำปาง กิจกรรมส่งเสริมระบบพี่เลี้ยงอีก 4 อำเภอ คือ อำเภอแม่เมาะ อำเภอเกาะคา อำเภอแจ้ห่ม อำเภอห้างฉัตร

จุดแข็งของจังหวัดลำปาง คือ การดำเนินงานข้ามประเภทคนพิการได้ การประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆในจังหวัด

จุดอ่อนของจังหวัดลำปาง คือ ฐานข้อมูลยังไม่เป็นระบบมาตรฐานแต่จะทำให้เป็นระบบมาตรฐานมากขึ้น

จากการทำแผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด พบว่า ปัญหาของคนพิการในจังหวัดลำปางคือ มีระดับการได้รับการศึกษาน้อยและขาดโอกาสในการจ้างงาน

กิจกรรมการขยายเครือข่ายด้านคนพิการระดับอำเภอในจังหวัดลำปาง ถือเป็นจุดประกายให้กับองค์กรคนพิการที่ยังไม่ผ่านมาตรฐาน มีการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาไปสู่การได้รับมาตรฐานองค์กรคนพิการได้

กรณีศึกษาที่ 2 : การพัฒนาองค์กรด้านคนพิการภายใต้แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดนครศรีธรรมราช โดย นางปณณิกัฏ์ ชื่นสุวรรณ ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดนครศรีธรรมราชทำงานร่วมกับนักวิชาการที่มาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีการจัดตั้งชมรมในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแผนที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เกี่ยวกับองค์กรของคนพิการตามยุทธศาสตร์ที่ 4 มีการส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย มีองค์กรคนพิการที่ผ่านการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการจำนวน 3 องค์กร ได้แก่ สมาคมคนตาบอดจังหวัดนครศรีธรรมราช ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสติกจังหวัดนครศรีธรรมราช และชมรมคนหูหนวกจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งในยุทธศาสตร์นี้ได้กำหนดไว้ 1 แนวทางหรือ 1 มาตรการ หรือ 1 กลไก คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรวมตัวจัดตั้งและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการทุกประเภททั้งในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราชได้ทำเป็น 1 โครงการใหญ่ คือ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรด้านคนพิการ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่มีภาคีเครือข่ายร่วมกัน ตัวชี้วัดจากจำนวนการจัดตั้งองค์กรคนพิการมากขึ้น จะมีการทำงานตามแผนในแต่ละปี ตั้งแต่ปี 2555 เริ่มจากการสำรวจว่ามีการจัดตั้งองค์กรคนพิการแต่ละประเภทไปแล้วกี่องค์กร ปี 2556 จะมีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรคนพิการเพิ่มขึ้นและสร้างความตระหนักพัฒนาศักยภาพขององค์กร ปี 2557 มีการจัดอบรมความรู้องค์กรให้ผ่านมาตรฐานมากขึ้น รวมทั้งการจัดทำแผนงานให้องค์กรสามารถทำงานต่อเนื่องได้ ปี 2558 องค์กรต่างๆ เริ่มสามารถอยู่ได้จะวางแผนจัดกิจกรรมให้เกิดความยั่งยืน ปี 2559 มีองค์กรต้นแบบที่สามารถยืนได้ด้วยตนเองและจะได้พาองค์กรเครือข่ายใหม่ๆสู่การรับรองมาตรฐาน

จุดแข็งของจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ มีองค์กรด้านคนพิการ 6 ประเภท ที่เข้มแข็ง จุดอ่อนของจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ขาดองค์กรคนพิการทางการเรียนรู้ สมาชิกและกรรมการขององค์กรคนพิการแต่ละประเภทยังขาดการติดต่อประสานงานกัน จึงได้จัดกิจกรรมย่อยขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ละลายพฤติกรรมนำไปสู่การประสานการมีส่วนร่วม สามารถดำเนินการไปได้และจะเพิ่มทักษะการเป็นผู้นำเพื่อที่จะบริหารจัดการในองค์กรแต่ละประเภทได้ด้วยตนเอง กิจกรรมที่จะดำเนินการ คือ ส่งเสริมการเป็นพี่เลี้ยงให้้องค์กรน้องใหม่ได้เข้าสู่มาตรฐาน

การขับเคลื่อนงานองค์กรตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดนครศรีธรรมราช สอดคล้องกับแผนชาติ พบว่า การขับเคลื่อนมีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ

1. ระดับผู้บริหารคือคณะกรรมการจังหวัด ซึ่งมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานขับเคลื่อนให้โครงการขององค์กรคนพิการได้รับงบประมาณสนับสนุนองค์กรคนพิการและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการมาประชุมร่วมกับคณะอนุคนพิการนำโครงการต่างๆมาปรับปรุงแก้ไขให้สามารถดำเนินการได้
2. องค์กรคนพิการในจังหวัดส่วนใหญ่จะมีความเข้มแข็งแต่อาจจะยังอ่อนประสบการณ์ในการเขียนโครงการขอสนับสนุนงบประมาณจึงมีการให้คำปรึกษาแนะนำในการเขียนโครงการ
3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องคอยกระตุ้นให้คำแนะนำเสมือนเป็นพี่เลี้ยงให้กับองค์กรเพื่อที่จะให้้องค์กรขับเคลื่อนไปได้

กรณีศึกษาที่ 3 : การพัฒนาองค์กรด้านคนพิการภายใต้แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดนครพนม โดย นางสาวอรสา เนียมศิริ ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนมดำเนินการส่งเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาองค์กรด้านคนพิการพบว่า มีองค์กรด้านคนพิการที่ผ่านการรับรองมาตรฐานองค์กรฯ จำนวน 4 องค์กร

ได้แก่ สมาคมคนตาบอดจังหวัดนครพนม ชมรมส่งเสริมและพัฒนาปัญญาจังหวัดนครพนม ชมรมคนหูหนวกจังหวัดนครพนม และสมาคมคนพิการจังหวัดนครพนม เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง พมจ. กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พก.) สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรทำงานด้านคนพิการให้นโยบาย องค์ความรู้ตลอดจนวิธีการ แนวทางที่จะส่งต่อไปให้จังหวัด องค์การคนพิการที่เป็นองค์กรหลักมีความเข้มแข็ง จึงทำให้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนงานคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากภารกิจต่างๆของแต่ละองค์กรจะล้มลุกคลุกคลานมาเหมือนกันไม่ว่าจะในระดับชาติ ระดับจังหวัด รวมทั้งการจะสร้างความเข้มแข็งให้กับชมรมและสมาคมในแต่ละจังหวัดให้มีส่วนร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรและเครือข่ายคนพิการให้เกิดความเข้มแข็งทุกระดับ

แนวทางการส่งเสริมองค์กรด้านคนพิการเข้มแข็ง ดังนี้

1. สนับสนุนเรื่องของสถานที่ตั้งองค์กรคนพิการให้มีที่ตั้งเป็นของตนเอง
2. ส่งเสริมให้ความรู้บุคลากรขององค์กรคนพิการ ชมรมหรือสมาคมจะมีแต่คนที่มีจิตอาสากลุ่มเล็กๆ ที่เข้ามาทำงานกันและบุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการทำงานจึงต้องค่อยๆพัฒนาความรู้ความสามารถและทำความเข้าใจในการทำงาน และถ้าองค์กรจะเข้มแข็งก็ต้องสื่อสารกับหน่วยงานข้างเคียงให้เข้าใจว่า ชมรม สมาคมคนพิการมีทิศทางอย่างไรและต้องการได้รับการสนับสนุนด้านใดจากภาครัฐ

3. การปรับคนพิการให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและต้องก้าวออกมาสู่สังคม เพื่อให้ชมรมหรือสมาคมได้มีโอกาสทำงานร่วมกับคนพิการในชุมชน ซึ่งเป็นเรื่องยากที่ต้องใช้ระยะเวลา แต่หากมีความเข้าใจกันแล้วจะเกิดความร่วมมือในการทำงาน เพราะฉะนั้นให้ทำงานร่วมกันได้ก็คือแผนงานหลักที่ พก.ได้ทำหรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้ทำเพราะมีแผนระดับชาติคือ แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้ถูกบรรจุในรัฐธรรมนูญในแผนชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ได้เน้นถึงเรื่องของสังคมแห่งความเป็นสุข สังคมสวัสดิการ เพราะฉะนั้น การใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้มาสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรคนพิการและเครือข่าย สมาคมชมรมคนพิการจังหวัดนครพนม ทั้ง 6 สมาคมชมรมมีความเข้มแข็ง มีความตั้งใจในการทำงาน รวมทั้ง หน่วยงาน พมจ.ให้ความสำคัญกับเครือข่ายขององค์กรคนพิการประกอบด้วยองค์กรคนพิการในจังหวัดไม่ได้ยึดติดในความพิการของตนเองเช่นกัน มีเทคนิคการทำงานข้ามความพิการ เช่น คนพิการหูหนวกสามารถทำงานร่วมกับคนพิการประเภทอื่นๆได้ จึงเป็นข้อได้เปรียบที่ทำให้องค์กรคนพิการมีความเข้มแข็ง แผนการทำงานต้องเข้าใจในการจัดทำแผนที่ดีและการปฏิบัติที่จะทำให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ชัดเจนและต้องมีกิจกรรมอื่นๆรองรับทั้งกิจกรรมที่ต้องใช้เงินและไม่ใช้เงิน หรือแม้แต่กิจกรรมที่สมาคมระดับประเทศหรือจาก พก. ที่ส่งต่อมาจาก พมจ. หรือบางจังหวัดมีศักยภาพ คือ มีองค์กรบริหารส่วนจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่เข้าใจในงานคนพิการ แล้วบรรจุในเรื่องของงานคนพิการหรือกิจกรรมของคนพิการเข้าไปอยู่ในแผนจังหวัดซึ่ง พมจ.มีองค์ความรู้เรื่องงานคนพิการมากกว่าจึงต้องอาศัยการสื่อสารให้ผู้บริหารเข้าใจ

แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดนครพนม ปี 2556 เกิดจากการมีส่วนร่วมโดยมีทุกสมาคมรวมทั้งผู้นำทุกเครือข่ายอำเภอเข้ามาร่วมคิด แล้วก็จะผลักดันตามแผน กรณีที่ใช้งบประมาณปี 2556 จังหวัดนครพนมมีการวางเป้าหมายไว้ว่าในปี 2555 จังหวัดนครพนมได้ขยายเครือข่ายและสร้างความเข้าใจกันในหน่วยราชการระหว่าง พมจ.กับสมาคมคนพิการทั้ง 6 ประเภท อำนวยความสะดวกเพื่อเป็นการเรียนรู้ร่วมกันและทำแผนร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ทำงานด้านการพัฒนาบุคลากรและงานด้านสังคมคนพิการ พมจ. และสมาคมคนพิการจะร่วมประชุมและวางแผน ทิศทางการทำงานร่วมกันเพื่อจะเสนอให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อเป็นช่องทาง

หนึ่งในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการมากขึ้น ในส่วนขององค์กรคนพิการที่อ่อนประสบการณ์ในการบริหารงานและการเขียนโครงการ พมจ.จะสื่อสารอย่างใกล้ชิดและมีการทำความเข้าใจในการเขียนโครงการและได้มีการจัดอบรมไปแล้วเมื่อปี 2555 และได้มีการติดตามเครือข่ายระดับอำเภอ องค์กรในเรื่องสิทธิให้รู้ว่ามีสิทธิอะไรแล้วใช้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพในหลายช่องทาง เช่น ส่งประกาศข้อมูลใหม่ๆให้ สวท. เพื่อให้วิทยุชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ มีการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ และสำรวจปัญหาในจังหวัดนครพนมและมีการวางนโยบายในการทำงานของ พมจ. และมีการประชุมกันตลอด เพื่อแนะนำแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และเป้าหมายสุดท้าย คือ เอาแผนของ พก. เป็นตัวตั้งทั้ง 4 ด้าน ในปี 2556 เน้นเรื่องการพัฒนาศักยภาพของผู้นำองค์กร การเขียนโครงการ และจะจัดอบรมผู้นำเพื่อพัฒนาศักยภาพ การเป็นผู้นำ โดยการจัดทำประชุมกลุ่มย่อย ฝึกปฏิบัติ work shop ให้ฝึกพูด ฝึกแสดงความคิดเห็น ฝึกความกล้าแสดงออกและเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงานและจะสร้างความเข้มแข็งต่อไป

กรณีศึกษาที่ 4 : การพัฒนาองค์กรด้านคนพิการภายใต้แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จังหวัดนันทบุรี โดย นางสาวนันทกัต ปองสุข ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนันทบุรี

การพัฒนาองค์กรด้านคนพิการภายใต้แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดนันทบุรี พบว่า ยังขาดการขับเคลื่อนเชิงรุก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีลักษณะความเป็นกึ่งเมืองกึ่งชนบท การเข้าถึงสิทธิคนพิการ

จุดแข็งขององค์กรคนพิการในจังหวัด คือ ผู้นำองค์กรมีศักยภาพ มีองค์กรคนพิการระดับชาติ และผู้บริหารให้ความสำคัญกับองค์กรคนพิการตลอดจน องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนองค์กรคนพิการ

จุดอ่อนคือการทำงานขาดทิศทาง การทำงานงบประมาณการใช้แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด ขาดความเข้มแข็งการขับเคลื่อนกิจกรรมให้หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน

ข้อเสนอแนะ

1. ต้องสร้างต้นแบบองค์กรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทุกประเภทและหลากหลายลักษณะ
2. ควรพัฒนาระบบบริหารแบบบูรณาการในภาคเอกชน/กิจกรรมที่ภาครัฐสนับสนุน องค์กรคนพิการที่เข้มแข็งทำงานขาดการเชื่อมโยงกัน
 - การสร้างต้นแบบองค์กร
 - อนุกรรมการจังหวัดพัฒนาโครงสร้างอนุกรรมการจังหวัดน้อยเกินไป ควรมีอนุกรรมการระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น งานจะเกิดเต็มประสิทธิภาพมากขึ้น ควรมีอนุกรรมการในพื้นที่
3. ควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับตำบล เช่น เบี้ยยังชีพระดับตำบลน่าจะได้
4. องค์กรเป็นหน่วยบริการล่ามภาษามือและเป็นหน่วยบริการร่วมกับ พมจ.
5. การพัฒนาศักยภาพผู้นำคนพิการเพื่อผลักดันงานคนพิการ
6. สำรวจความต้องการของคนพิการในชุมชนสำหรับการจัดระบบและทำฐานข้อมูล องค์กรมาตรฐาน จะสามารถพัฒนาสมาชิกได้มากขึ้น , การจัดทำโครงการ Project Bank** กับกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและเลือกโครงการที่ดีไปดำเนินการในขั้นต่อไป

หมายเหตุ : ชื่อโครงการ Project Bank เป็นการจัดเก็บรวบรวมโครงการต่างๆ จากองค์กรคนพิการที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน และนำข้อมูลทั้งหมดเก็บไว้ที่ พมจ. ตลอดจนคัดเลือกโครงการที่ดีดำเนินการต่อ

ตัวอย่าง แผนงาน/โครงการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กรด้านคนพิการ
แบบเสนอโครงการของจังหวัดนนทบุรี เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
ภายใต้แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
จากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ 2556

1. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ

1.1 ผู้รับผิดชอบ คณะทำงานส่งเสริมสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ประจำจังหวัดนนทบุรี

1.2 ผู้ติดต่อประสานงาน ชื่อ – สกุล นาย/นาง/นางสาว.....ตำแหน่ง นักสังคมสงเคราะห์
กลุ่ม.....สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์

2. หลักการเหตุผล

จากระบบการส่งเสริมให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการได้อย่างสะดวกทั่วถึงและเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม
ประเด็นด้านการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 2550
มีบุคลากรจากหน่วยงานราชการ และองค์กรคนพิการในจังหวัดจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่มีความรู้ในเรื่องนี้
สำหรับคนพิการในชุมชนนั้นยังขาดความรู้เรื่องการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการต่างๆ ที่ตนเองพึงจะได้รับ
ซึ่งเกิดจากปัญหาการสื่อความรู้เรื่องสิทธิและสวัสดิการไม่ถึงตัวคนพิการ ประกอบกับท้องถิ่น ไม่เห็นความสำคัญ
ในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและยังเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ บางแห่งยังมีแนวคิดที่ให้เบียดความพิการ
แล้วถือว่าสิ้นสุดการพัฒนา ประกอบกับท้องถิ่นยังขาดความรู้หรือกระบวนการพัฒนาคนพิการ ทำให้คนพิการ
ในชุมชนไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิและสวัสดิการที่ตนเองพึงจะได้รับ เป็นบุคคลด้อยโอกาส
และมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำลงไม่กล้าออกสู่สังคม

คณะทำงานส่งเสริมสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดนนทบุรี
เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการคนพิการขึ้นโดยผู้นำคนพิการ
ในจังหวัดเป็นแกนนำในการส่งเสริม เพื่อให้คนพิการในชุมชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิและสวัสดิการ
ที่พึงได้ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และส่งเสริมให้คนพิการได้ออกสู่สังคมต่อไป

3. วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อส่งเสริมให้คนพิการในชุมชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิและสวัสดิการที่พึงได้รับมากขึ้น
2. เพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการสิทธิและสวัสดิการที่แท้จริงของคนพิการในชุมชน
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คนพิการในชุมชนได้ออกสู่สังคม
4. เพื่อประสานส่งต่อคนพิการ ให้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้
เรื่องสิทธิและพิทักษ์สิทธิให้แก่คนพิการ

5. เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิ/สวัสดิการสังคมของคนพิการ และแบ่งเบาภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ต่อไป

4. กลุ่มเป้าหมาย

1. คนพิการ 7 ประเภท
2. ผู้ดูแล
3. ผู้ปกครอง
4. หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน
5. องค์กรภาคีเครือข่าย
6. อาสาสมัคร

5. ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมายโครงการ

1. คนพิการ ผู้ดูแล ผู้ปกครอง หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รู้ถึงสิทธิและสวัสดิการ ร้อยละ 100
2. คนพิการ ผู้ดูแล ผู้ปกครอง หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ ร้อยละ 80

6. ความสอดคล้องต่อแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด ฉบับที่ 2 พ.ศ.2555 – 2559 ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย

ประเด็นยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
พัฒนาและส่งเสริมระบบการเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะ ที่มีคุณภาพและเท่าเทียม	ระดับความสำเร็จของคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ/ผู้ปกครอง สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิอย่างเป็นธรรม	จัดระบบการเข้าถึงสิทธิและการบริการที่มีคุณภาพและเท่าเทียม

7. วงเงินงบประมาณ จำนวน 220,000 บาท (สองแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

8. กิจกรรมหลักโครงการ (โครงการย่อย)

8.1 โครงการย่อยที่ 1 โครงการอบรมส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการคนพิการ งบประมาณ 150,000 บาท

ผู้รับผิดชอบ สมาคมนคนพิการจังหวัดนนทบุรี
 สมาคมคนตาบอดชาวอีสาน
 สมาคมผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย
 สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย
 สภาศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการประเทศไทย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมคณะทำงานเพื่อชี้แจงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. ติดต่อประสานงานวิทยากรภาครัฐ และวิทยากรที่เป็นผู้นำคนพิการในจังหวัดเป็นวิทยากร

3. จัดส่งหนังสือเชิญคนพิการในกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ
4. ดำเนินการจัดอบรมส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการคนพิการ
5. จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อรายงานผลการดำเนินงานและรายงานการประเมินผลการจัดโครงการ
6. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและเอกสารเผยแพร่

8.2 โครงการย่อยที่ 2 โครงการจัดทำคู่มือสิทธิและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

งบประมาณ 30,000 บาท

ผู้รับผิดชอบ ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสติกจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมคณะกรรมการ จำนวน 4 คน งบประมาณ 1,720 บาท เพื่อ
 - วางแผนงานการค้นหาแหล่งข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล
 - การจัดแบ่งงานแก่คณะกรรมการ
2. ค้นหา และเก็บรวบรวมข้อมูล กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ งบประมาณ 8,720 บาท
3. ประชุมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาปรับใช้จริงกับชีวิตประจำวันของคนพิการ จำนวน 4 คน งบประมาณ 5,160 บาท
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ปรึกษาข้อกฎหมายกับผู้เชี่ยวชาญ งบประมาณ 1,000 บาท
5. จัดระเบียบข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการนำมาใช้
6. จัดทำรูปเล่ม จำนวน 70 เล่ม งบประมาณ 8,400 บาท
7. แจกจ่ายให้แก่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 70 คน
8. จัดทำรายงานสรุปผลโครงการ จำนวน 5,000 บาท

8.3 โครงการย่อยที่ 3 โครงการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิและสวัสดิการคนพิการจังหวัดนนทบุรี

งบประมาณ 30,000 บาท

ผู้รับผิดชอบ ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระคนพิการจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. จัดประชุมคณะกรรมการและที่ปรึกษาโครงการ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ กำหนดบทบาทหน้าที่ วางแผนการดำเนินงาน แผนประชาสัมพันธ์และแผนการจัดให้บริการต่าง ๆ
2. ประสานหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ., เทศบาลนครนนท์ , เทศบาลนครปากเกร็ด ฯลฯ) องค์กรโทรศัพท์ ร่วมเป็นเจ้าภาพจัดหา/จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ในการจัดตั้งศูนย์ฯ และวางระบบ Call Center
3. จัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ และ คณะทำงานคนพิการเพื่อทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารและประสานส่งต่อคนพิการเพื่อเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ
4. ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจและสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในสังคมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และบริการของศูนย์ฯ , ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือคนพิการ
5. จัดพิธีเปิดตัวศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิและสวัสดิการคนพิการจังหวัดนนทบุรี

6. เริ่มให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิ / สวัสดิการคนพิการ หมายเลขโทรศัพท์ 5 คู่สาย
เจ้าหน้าที่ 5 คน

7. ประสานหน่วยงานภาครัฐ เอกชน อปท. และภาคีเครือข่ายทุกระดับในการประสานส่งต่อคนพิการ
ให้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการที่จำเป็น

8. ติดตามประเมินผลการทำงานของศูนย์ และประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับบริการข้อมูล
ข่าวสารหรือการประสานส่งต่อ

9. จัดประชุมรายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
ต่อการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานและการให้บริการในปีต่อไป

10. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและรายงานสรุปค่าใช้จ่ายเพื่อเสนอผู้เกี่ยวข้อง
